

onsen Heeren ende Heylandt Jesum Christum, die als Godt ende Mensch overal is, daerom haeten u de Calvinisten. Ghedenckt aen dat woordt des Heeren, dat hy by den Evangelist S. Joannis seyt: Den knecht en is niet grooter dan zyne Heere; Hebben die Calvinisten onzen Christum in haeren scriptis opentlycken vervolcht, heeten hem Deum impanatum, eenen Broot-Godt, semelen Godt, versierden Afgodt, Israëls Calf, Wolf ende sielenmoorder, ende roepen, dat men syne allenthalven teghenwoordicheyt als 'n stinkende aas, duyvelsdreck, ende geborste moordthoere nieuwiers in Kercken ende scholen lyden en sal, soo en ist

gheen wonder, dat sy u oock vyandelycken naetrachten, ende u Huyskercken verbieden: Maer dat doen sy om des Ubiquitistischen Christi (gelyck se hem noemen) naems wille, want sy en kennen noch hem, noch syn goddelycke majesteyt niet, ende en weten niet, hoe hooch hy verheven is".

Nog één citaatje: „Ick wil roemen des Heeren woort, dat ik op Godt ende en vreeze my niet. Wat connen my die Calvinisten doen? Myn Godt, ick hebbe u beloofd, dat ick u dancken wil. Die Calvinisten willen aen my en omringen my, maer in den name des Heeren wil ick se in stukken houwen". I. d. W.

De bede der Kerk om verlossing uit de klauw van het beest

UIT DE SCHRIFT

Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, gij arm des HEREN! ontwaak als in de verledene dagen, als in de geslachten van ouds; zijt Gij het niet, die Rahab uitgehouwen hebt, Die de zeedraak verwondt hebt?

Zijt Gij het niet, Die de zee, de wateren van de grote afgrond, droog gemaakt hebt? Die de diepten der zee gemaakt hebt tot een weg, opdat de verlost en daardoor gingen?

Alzo zullen de vrijgekochten des HEREN wederkeren, en met gejuich tot Zion komen; en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen; treuring en zuchting zullen wegvlieden.

Jesaja 51:9, 10, 11.

Jesaja legt, door de Geest des HEREN, deze ontroerende bede op de lippen der Bruidskerk, die van haar kroon en uiterlijke schoonheid beroofd is, en in Babel zucht onder de klauw van het beest.

Daarin is haar smaadheid groot. Alles sprak, alles smaadt: zijn niet alle draden des Verbonds afgekapt, nu het Heilige Land is onteerd? Sions heerlijkheid is ondergegaan in bloed en duisternis met de ruïnering van Tempel en altaren, van troon en dynastie, de beide zuilen der theocratie.

Heel de historie des Verbonds schijnt op een fiasco uit te lopen, en is niet de profetie op het dode punt gekomen? Moest daartoe nu het volk des HEREN uit Egypte zijn uitgeleid, en heel die worsteling der eeuwen in Palestina doormaken — die worsteling, waarin levensgroot de naam David staat? Om nu tenslotte hier in Babel, het wereldrijk, onder te gaan in vernedering en ellende? HERE, is dan de klauw van het beest sterker dan Uw arm?

Dat zó de gesteldheid der vrome harten van Israëls getrouwen is, bewijst u de Schrift. Ik noem u alléén Ps. 74. In dat machtige lied heft de worstelende gemeente Gods haar klaagzang op: „Wij zien onze tekenen niet; er is geen profeet meer, noch iemand bij ons, die weet, hoe lang. Hoe lang, o God! zal de wederpartijder smaden? zal de vijand Uw Naam in eeuwigheid lasteren? Waarom trekt Gij Uw hand, ja Uw rechterhand af? Trek haar uit het midden van Uw boezem; maak een einde.....".

Is er geen profeet meer, Israël?

Zie, daar zitten enkele vrome ballingen aan een der rivieren van Babel bijeen. Zwaar drukt de klauw van het beest. Er is geen uitzicht meer. De hemelen zijn van koper. De HERE hult Zich in zwijgen. Niets is er, wat duidt op verandering. Babel praalt en roemt, en Jeruzalem blijft vernederd.

Maar dan komt daar een van hun oudsten aangevraagd; hij draagt een boekrol onder zijn arm. Na de begroetingen rolt hij de rol open, en gaat lezen.

Hoe hangen deze verdrukte en vertrapte getrouwen des volks aan zijn lippen. Sprak zó Jesaja, meer dan honderdvijftig jaar geleden? Zijn woorden griffen zich diep in hun neergebogen, schreurende harten; ze vinden er weerklank in; het wordt in hun binnenside en verslagen ziel een gebed uit de diepten, een schreeuw als van een angstig hert, gejaagd door zijn vervolgers:

„Waak op, waak op! bekleed u met kracht, arm des HEREN! waak op als in de dagen van ouds, de geslachten van de voortijd!"

Nu laat de HERE de onbesnedenen nog toe, Zijn heilige Kerk te verdrukken, zwaar rust de klauw van het beest in het vlees der Bruid..... de arm des HEREN slaapt in de boezem Gods.

Maar het is toch dezelfde arm als in de dagen van ouds, de tijd van Israëls uitdrijving uit Egypte. Ook dáár zuchtte „de vrouw des HEREN" in de meedogenloze greep van de klauw van het beest. Maar is dan Gods arm verkort? Het is toch dezelfde arm, die van de Eeuwige, de Getrouwe, de Onveranderlijke, de God des Verbonds? „Zijt Gij het niet, Die Rahab uitgehouwen hebt? Die de zeedraak verwondt hebt?"

De ballingen verstaan het wel, wat de Schrift bedoelt met die namen „Rahab", en „de zeedraak", ook wel aangeduid als „de Leviathan".

We behoeven daartoe niet eens te veronderstellen,

dat zij daar in het land van Eufrat en Tigris bekend geworden zijn met de oud-Babylonische mythen, in welke het begrip „Rahab" een grote rol gespeeld schijnt te hebben. Want hadden ze in het boek Job, b.v. in hfdst. 9 en in hfdst. 26, ook niet gelezen van de zeedraak, de Leviathan?

Rahab was in de wereld der Babylonische fantasie een zeemooster, een voorwereldlijk dier. De Babyloniers meenden, dat er bij het ontstaan der wereld een chaos bestond, waarin de god des lichts orde zou hebben gebracht, en wel, door de Leviathan, de zeedraak, in tweeën te houwen.

Maar voor het gelovig bewustzijn van het vrome Israël beeldde Rahab de Gode-vijandige-wereldmacht af, in Mozes' dagen Egypte, vandaag Babel.

Daarom spreekt Jesaja's bede aanstonds krachtig tot hun harten. Dit is immers het verscheurende conflict, dat hen dagelijks aangrijpt: nu lijden en worstelen, zuchten en rouwen zij onder de klauw van Rahab: HERE, er komt maar geen-scheurtje-ook-slechts in de stalen tyrannie over Uw volk! Arm des HEREN, waak toch op!

Hoe sterk was die arm in het grijs verleden.

Méer dan vroeger — deden zij 't toen wel, toen zij nog veilig en rustig in Jeruzalem woonden? — méer dan vroeger denken zij aan dat grootse, monumentale feit in de Verbondsgeschiedenis, toen de arm des HEREN Rahab-Egypte neerhouwde. Het weerloze, zwakke volk in de val: Zuidelijk en Westelijk bergketens, waarover voor zulk een legertros geen doortocht is; Oostelijk de wateren van de Schelfzee; en Noordelijk? — stofwolken kondigden de nadering aan van Egypte's cavalerie, de keurbenden van de farao, die het bloed der eerstgeborenen met één slag wreken wil. En deze vergeldingsactie móet slagen: de Hebreërs zitten immers als een muis in een val?

Toen was de arm des HEREN opgewaakt!

Hoe spreekt Jesaja naar het hart der vromen, als hij daaraan herinnert. Ze zien het als voor ogen: Mozes, zijn staf opheffend, en een pad dwars door de wateren — rechts en links muren van vloeibaar kristal — en heel die onafzienbare legerstoet trekt er langs, niet het kleinste lammetje komt om. Dan de grimmige farao, zijn krijgsmacht gebiedend, er ook

door te trekken — en als zij allen zich op het pad bevinden..... zijt gij het niet, arm des HEREN, die Rahab uitgehouwen hebt? Donder en bliksem, en het brullend geklater van instortende watermuren.....

Alzo zullen de vrijgekochten des HEREN wederkeren!

—

Nooit heeft de Kerk de klauw van het beest scherper gezien dan toen deze zich sloeg in het vlees van haar Kind, dat zij baart als voor de geopende mull van de draak. Bij Christus' dood en bloedstorting rustte de arm des HEREN in Zijn boezem — althans gelijk het scheen. Toen verhief Rahab zich als nooit te voren, en haalde uit tot de beslissende slag met zijn geduchte klauw. Maar ook toen riep de eeuwige Geest: „waak op, waak op, arm des HEREN!" En Hij gedacht Zijn Verbond. Rahab werd neergehouwen, de klauw van het beest gekraakt. De dood werd te niet gedaan in het sterven en de opstanding van de Borg. Toen openden zich in de diepten der ellende een weg, opdat de vrijgekochten des HEREN daar door gingen.

—

En wanneer sindsdien kinderen Gods zuchten onder de klauw van het beest, mogen zij zich troosten aan dit rijke Godswoord, deze schone belofte, schitterend als een eenzame ster aan de donkere nachthemel.

Hoe dikwijls wordt de bruid van Christus niet geleid in wegen, waarin zij benauwd wordt van alle zijden? Is dat voor de getrouwe Kerk niet een der grootste smaadheden, waarmee de farao, welke is de duivel (Art. 34 N.G.B.), haar treffen kan tot benauwens toe; de smadingen der mensen (zie vs 7 en 8), welke haar vervolgen en het hart doorboren? Als de Kerk de gerechtigheid kent, als in haar hart de Wet des HEREN is, als zij haar isolement in de woestijn aanvaardt..... dan verheft Rahab, de zeedraak, zijn klauw, dan breekt al de haat van de wereld, ook van de vroom-orthodoxe wereld, tegen haar los. En dat zal juist de broeiing van de eindtijd zijn — wij gaan haar verzengende hitte al gevoelen —, dat alle macht van het beest zich concentreert op hen, die geen compromis sluiten met de goden dezer eeuw, die niet meelopen in de grote beweging, door de tijdgeest geleid, de beweging, in welke ook het afvallig Christendom zich laat inschakelen, maar die de geboden Gods bewaren, en in heel het leven wandelen naar Zijn Woord.

Als de klauw van het beest dreigend zich verheft....

De Bruid van Christus is alléén veilig, wanneer uit 't diepst van haar ellenden de bede opklimt: „waak op, waak op, gij arm des HEREN!" — wanneer zij pleit op de beloften en de historie des Verbonds, en daarvan zingt, al is het met van-tranen-verstikte stem:

„Gij evenwel, Gij blijft Dezelfde.
[o HEER!
Gij zijt vanouds mijn toeverlaat.
[mijn Koning,
Die uitkomst geeft, en uit Uw
[hemel woning
Voor ieders oog Uw haat'ren
[gingt te keer".
(Psalm 74:12).

Groningen.

J. SMELIK.

Hoogleraren ter Synode (slot)

KERKELIJK LEVEN

Reeds in ons voorlaatste artikel wezen we in de richting van: in beslissende, laatste handelingen voorlopig „alle hens aan dek", want we hebben elkaar zo hard nodig.

Nu kan men onmiddellijk tegenwerpen: nood of geen nood, moeilijke dan wel gemakkelijke tijden, maar in elk geval (misschien wel: juist als het stormt) alleen de wettig geroepen „hens" aan dek: en alle „passagiers", die niet bij de bemanning horen, naar hun hut.

Zeker, daar zit veel in. De redenering is simpel, en maakt dus indruk.

Alleen maar: een goedbedoelde raad inwinnen bij mensen, van wie men zelf zegt: die hebben een beetje verstand van schip en vaart, dat is toch niet verboden? Je stuurt, als je bij zware zee op de brug staat van je schip, al de lastige of onnodige passagiers en alle nerveuze juffrouwen van het dek naar de hut terug. Maar als de kapitein onder de passagiers een emeritus collega-kapitein aan boord heeft, doet hij dan onverstandig, als hij hem eens mee laat praten over storm en stormgetij, over loodsdiens en 't stouwen van de vracht? Als zo'n emeritus-kapitein zou zeggen: ik kom zó maar, ongeroepen, naar de kapiteinskamer toe, en ik wil hier commanderen en sturen, laat dan de kapitein-in-dienst hem duidelijk te verstaan geven: naar je hut, passagier: ik ben de kapitein, jij niet. Maar als de gedelegeerde kapitein plus stuurlieden beslissende scheepsraad houden, en dan hun best doen, goedbedoelde raadgevingen van niet-beslissende maar alleen adviserende mee-gediplomeerden van de zeevaartschool bij voorbaat af te snijden, dan zou de rederij wel eens kunnen vragen, achteraf: was dat wel verstandig, toen het schip door de branding heen moest?

Men wordt gauw misverstaan, ieder krantenschrijver weet daar alles van. Ik haast me dus, aan het

bovenstaande toe te voegen: ik zeg helemaal niet, dat ons kerkerschap tegenwoordig in een niet gewone zin „in nood van de baren is", en nog minder, dat er kapiteins in tegenstelling van ondergeschikten op een synode zitten. Ik wil wel eens zeggen, dat er geen synode mij bekend is, waar meer geluiden te beluisteren vielen, tegen welke ik persoonlijk, gegeven hun niet altijd doorzichtige samenhangen, min of meer onformuleerbare bezwaren had, dan de Kamper synode; terwijl ik toch door die zelfde synode ongemeen ben gesterkt in het vertrouwen, dat onze kerken veel verbeurde zegeningen ondervinden en „gedragen" worden door de Helpende Hand. Alsméde: dat ik geen synode ken, waarin meer goedgeleide ongrijpbare controversen met veel van mijn eigen naïevelijk als gemeengoed aanvaarde gedachten aan het licht traden, dan de Kamper synode; terwijl ik toch voor mijn ogen heb gezien, dat voor wat ik als naïeve overtuiging bij me omdroeg, wel degelijk plaats was, zodra maar iemand ze helder in formule bracht; en er waren er meer dan genoeg, die voor dat in-formule-brengen gereed stonden, en meteen gehoor vonden.

Ik wil wel zeggen: zo iets zegt mij meer dan ik weet niet hoeveel vlotte victories, als die men vroeger zag behaald worden voor allerlei keurige rapporten-met-conclusies.

Uit verleden tijden herinner ik me enige synodale rapporten, die met geringe moeite zomaar er dóór kwamen, en die formule gaven aan wat ik zoëven een „naieve" overtuiging ook van mijzelf noemde. Maar de verklaring? Meermalen was ze deze: in de vergadering wilde op dat punt niemand in publiek conflict. En dus: er werd niet veel geopponeerd, en de andersdenkenden lieten geen wind waaien uit een niet-aanwijsbare hoek. Maar in meer dan één geval begreep een enkele toch wel: de zaak is niet ge-

zond.
de vic
want de
iemand b
als zij, di
het maar
onzeker, v
een winst

Welnu,
synode, t
mensken

Ik noes
schier o
mijn kan
dere feit
controver
zegen. Ee

Maar i

punt lage
sprak, wa
dát kan i
go"; dat

uit „Litt
het mis. T
ger tijd

vaste me
leerde bri
geen steel
te blijven

meer. De
vandaag
pleitende

van de w

Maar j
maak in
drukte or
nog de z

we gauw

Eenige
hier wel

1. Arre

eenige m
Dr H. H.

kerkrecht
comments

2. Arre

Gleessend
bij het H

ging well
tot het v

schouwing
tenschapp
gelijke m

op haar n
zonder de
met de ar

en moest

Had he
de „naak

ken" in K

duidelijk

ling, dan

nen zijn,

ken, die

leven ond

gelijken

extreem

komt, b

elkander

houden, i

recht, E

vergaderi
ten zond

maar niet

Minister

landsch-I

vermijdel

Een an

legging o

doeling v

zoals de

is de in b

wel mag

uitlegging

bleken be

stand, m

wet in st

zich heff

vens ligt

moet ber

inhouden.

3. Vont

zake Mar

vierde fo

van zuive

aan de b

trekt. Des

de door

kerk naar

en blijve

de geme

op het pad
HEREN, die
sem, en het
nuren.....
ZEN weder-

beest scher-
et vlees van
opende mull
bloedstorting
n — althans
ch als nooit
slag met zijn
uwige Geest:
En Hij ge-
ehouwen, de
werd te niet
van de Borg.
de een weg,
door gingen.

achten onder
troosten aan
schitterend
chthemel.

stus niet ge-
van alle zijn-
en der groot-
is de duivel
t benauwens
en 8), welke
Als de Kerk
de Wet des
voestijn aan-
edraak, zijn
eld, ook van
los. En dat

— wij gaan
t alle macht
ie geen com-
die niet mee-
geest geleid,
Christendom
len Gods be-
Zijn Woord.
ch verheft....
wanneer uit-
dint: „waak
wanneer zij
Verbonden, en
ratikte stem:

zelfde.
o HEER!
erlaat,
n Koning,
it Uw
lwinning
ren
te keer”.
alm 74:12).

J. SMELIK.

IJK LEVEN

elemaal niet,
niet gewone
inder, dat er
ikken op een
dat er geen
te beluis-
gegeven hun
nin of meer
had, dan de
le zelfde sy-
trouwen, dat
ondervinden
e Hand. Als-
eer goeddeels
an mijn eigen
edachten aan
le; terwijl ik
or wat ik als
egelijk plaats
mule bracht;
re dat in-for-
gehoor von-

r dan ik weet
vroeger zag
apporten-met-

nige synodale
naar er dóór
ik zoëven een
oemde. Maar
in de verga-
publiek con-
oneerd, en de
a uit een niet-
én geval be-
niet ge-

zond, en deze gemakkelijk behaald
de victorie is geen duit waard;
want de ware tegenstanders houden zich stil. Zo
iemand begreep dan: wat zou het een zegen zijn,
als zij, die anders denken, dan de rapporteur,
het maar eens ronduit, of voor mijn part aarzelen,
onzeker, tastend zeiden. Zulke eerlijkheid ware dan
een winst.

Welnu, die eerlijkheid was er op de Kamper
synode, tenzij ik helemaal ontbloot ben van alle
mensenkennis.

Ik noem dus het feit, dat er op sommige punten
schier onformuleerbare bezwaren b.v. van
mijn kant tegen sommige meningen waren, en het an-
dere feit, dat er wel enkele haast onbegrijpbare
controversen zich deden gevoelen, een
zegen. Een winst punt.

Maar ik zeg meteen erbij: de zegen en het winst-
punt lagen daarin, dat de één min of meer „naief”
sprak, wat hij dacht, en de ander ook. Zolang
dát kan in een kerkelijke samenleving goed, „as boys
go”; dat zinnete herinner ik me van het gymnasium
uit „Little Lord Fauntleroy”. Als dát ontbreekt is
het mis. Toen b.v. in 1942—44 sommigen hun in vroe-
ger tijd zo naïef voor algemeen-aanvaard gehouden
vaste meningen in formule brachten in welgeformule-
eerde brieven en adviezen en bezwaren, hielp dat toen
geen steek: men had besloten, een zekere koers
te blijven volgen; ook praten-als-Brugman hielp niet
meer. De Helpende Hand trok zich terug. En tot op
vandaag helpen de helpende handjes in allerlei na-
pleitende krantjes geen steek: ze helpen hoogstens
van de wal in de sloot.

Maar juist zulke herinneringen doen ons zeggen:
maak in deze tijd geen probleem van, en geen
drukte om „de professoren ter synode”. We hebben
nog de zegen van de naïeve gemeedelijkheid; die zijn
we gauwer kwijt dan we willen. We hebben in Kam-

pen (ter synode) met elkaar eerlijk gepraat; persoon-
lijk ben ik overtuigd: als alle mensen, die met ik weet
niet hoeveel papieren-met-doorslag rechts en links
publieke of niet publieke bezwaarschriften versturen,
een paar weken ter synode geweest waren, en als alle
afgevaardigden, kapiteins, stuurlieden, ladingmees-
ters, thuis, onder de hun vertrouwde gemeentelieden
even voorzichtig, en mild, en bedachtzaam, en „ge-
meedelijk” waren als in de confrontatie met de syno-
deleden in Kampen, wel, dan waren we veel gauwer
van enkele narigheden, hier en ginder, af, dan nu soms
het geval is. Het zal nu misschien even lang moeten
duren, als in de dagen vlak na de afscheiding en vlak
na de Doleantie.

Van alles wat gezegd is, blijft dus de hoofdsom:
laat in deze tijd geen formalisme de gemeedelijk-
heid verblinden, waarmee een bescheiden zeerot-in-ruste
in een zware bui zo eens — gelijk vóór deze —
altijd werd op prijs gesteld — de brug
op kan lopen, en zeggen: ik zou de bemanning raden,
zo en zo te koersen.

Ik weet niet, of God voor onze kerken nog een pe-
riode-van-verkwikking (anapsyxe) in de zin heeft;
soms denk ik: nee! Maar — als het nog eens daar-
toe komt, wel, stuur dan voor mijn part alle proffen
naar huis — ze zullen dwaas zijn, als ze dan kwaad
worden en misschien zijn ze wel zo blij als een kind,
dat zij fijn op hun kamer mogen blijven. Maar in deze
tijd? Er zijn in onze kleine kring enige controversen
(volkomen begrijpelijk), die het gewenst maken, dat
allen, die tot beslissende en koersbepalende besluiten
geroepen worden, samenwerken met elkaar en con-
tact houden met wie, op wat manier ook, mee heb-
ben te dienen met goede raad en bijstand. Zolang elk
zich houdt binnen de grenzen van elgen bevoegdheid,
kan dit voeling houden geen kwaad, doch alleen maar
goed. Het voorkomt engelse ziekte.

K. S.

Rechtspraak en Staatsneutraliteit (slot)

Eenige voorbeelden van onjuiste uitspraken zijn
hier wel op hun plaats.

1. Arrest Hof Den Haag inzake Berkel en Roden-
rjts, waarbij de synodocratie werd erkend met als
eenige motiveering van belang een beroep op hetgeen
Dr H. H. Kuyper in 1944 heeft geschreven over het
kerkrecht in „De Heraut”. Wij geven hier maar geen
commentaar op.

2. Arrest Hof Den Haag van 23 Juni 1947 inzake
Giessendam-Neder-Hardinxveld in gelijken zin, waar-
bij het Hof aan de hand van de K.O. zelfstandig na-
ging welke de verhouding van een plaatselijke kerk
tot het verband is, zonder daarbij te treden in be-
schouwingen, ontleend aan kerkgeschiedenis en we-
enschappelijke studies. Een uitspraak met een der-
gelijke motiveering is wel erg bedroevend. Zij geeft
op haar manier een uitlegging van een „naakte” K.O.,
zonder deze in het licht te zien van en/of in verband
met de andere officiële rechtspapieren van onze kerk
en moest dus wel tot een verkeerd resultaat leiden.

Had het Hof willen weten, om maar één punt van
de „naakte K.O.” te noemen, dat het woordje „Ker-
ken” in Kerkenorde ongetwijfeld een enkelvoud is, wat
duidelijk blijkt uit de Fransche en Latijnache verta-
ling, dan had de conclusie daarvan geen andere kun-
nen zijn, dan dat het hier gaat om zelfstandige ker-
ken, die zich jegens elkander hebben verbonden te
leven onder een voor elk hunner geldend statuut van
gelijken inhoud. Een rechtsfiguur, die heusch zoo
extreem niet is en in het volkenrecht dikwijls voor-
komt, b.v. wanneer soevereine staten zich jegens
elkander verplichten eenzelfde wetgeving er op na te
houden, b.v. ten aanzien van auteursrecht of wissel-
recht. En dat dergelijke staten gemeenschappelijke
vergaderingen en arbitragecommissies kunnen bezit-
ten zonder tot een superstaat te worden is — om
maar niet ver van huis te gaan — duidelijk aan de
Ministerconferenties en het Uniehof van de Neder-
landsch-Indonesische Unie. Daar hoeft toch niet on-
vermijdelijk een hiërarchie aan vast te zitten!!

Een andere reden waarom wij deze wijze van uit-
legging onjuist achten, is, omdat de rechter de be-
doeling van de opstellers had behooren na te gaan,
zoals de Hoge Raad het eens uitdrukte: „De wet
is de in haar tekst uitgedrukte wil van den wetgever;
wel mag en moet, waar die tekst voor verschillende
uitlegging vatbaar is, des wetgevers van elders ge-
bleken bedoeling in aanmerking komen tot recht ver-
stand, maar zoodanige bedoeling kan nooit gelden als
wet in strijd met de woorden, waarvan de wetgever
zich heeft bediend om zijn wil uit te drukken”. Te-
vens ligt hier o.i. in, dat de interpretatie van de K.O.
moet berusten op oud-Nederlandsche taal en begrip-
inhouden.

3. Vonnis Rechtbank Maastricht 13 Maart 1947 in-
zake Maastricht, beslissende, dat de vraag of een
vierde formulier is ingevoerd en een nieuw kerkrecht
van zuiver theologisch-kerkrechtelijke aard is en zich
aan de beoordeling van den burgerlijken rechter ont-
trekt. Deze uitspraak achten wij onjuist op grond van
de door den Hoogen Raad aangenomen definitie van
kerk naar Nederlandsch burgerlijk recht: „De kerk is
een blijvende vereeniging van personen, welke zich
de gemeenschappelijke godsdienstige harer leden, op

den grondslag van gemeenschappelijke godsdienstige
opvattingen, ten doel stelt”. Naar onze meening ver-
andert men het doel door een vierde formulier in te
voeren en het is dan niet moeilijk meer om uit te ma-
ken waar de oorspronkelijke kerk en het oude ver-
band is. De genoemde definitie is door ons hoogste
rechtcollege ontleend aan den R.K. Nijmeegschen
hoogleraar Prof. Mr W. J. A. J. Duynstee (Belang-
stellenden op het punt van den grondslag verwijzen
wij naar het artikel van Ds H. Meulink in „De Re-
formatie” van 17 Febr. jl., met de strekking waar-
van wij instemmen).

Onwillekeurig hebben wij bij het lezen van sommi-
ge dezer uitspraken moeten denken aan het woord
van den rechter Pontius Pilatus: Wat is waarheid?
Ook hij verklaarde zich onbevoegd inzake waarheids-
vragen en verkrachtte daarmede het recht door de
meerderheid gelijk te geven. Want dit laatste is hier
ook het geval geweest en kan zich weer voordoen. De
Hoge Raad besliste immers op 23 Juli 1947 inzake
Houwerzijl:

„Niet in strijd met het gemeene recht is, dat leer-
uitspraken door de daartoe bevoegde organen ook
voor de minderheid bindend zijn, mits uittreden vrij
staat. Volgens het Hof zijn in de Gereformeerde Ker-
ken in Nederland de meerdere vergaderingen daartoe
bevoegde organen. (Wij ontkennen dit laatste; meer-
dere vergaderingen zijn geen organen, doch lastheb-
bers van de mindere vergaderingen — 'n onderscheid
van principieel belang, doch dit blijve hier verder
rusten. L. R.). In de plaatselijke kerk kan uit geloofs-
overtuiging de meerderheid of het eenig met gezag
tot handelen bekleed orgaan over de losmaking (weer
een verkeerde term; vrijmaking behoeft nog geen
losmaking te zijn. L. R.) beslissen; ware het anders,
dan zou ook de kleinste minderheid haar veto kunnen
uitspreken en het recht tot losmaking daardoor illu-
soir worden. Door gebruik te maken van genoemde
bevoegdheid tot uittreden geeft de minderheid de rechte
prijs aan de meerderheid, doch dit is nu eenmaal
niet anders, indien in een zedelijk lichaam na een ge-
oorloofd besluit van ingrijpenden aard een minderheid
de koers van de meerderheid niet wenscht te volgen”.

Wij vragen: hoe weet de rechter, dat het besluit
geoorloofd is, nu hij niet ad fundum mag beslissen,
immers de quintessens der zaak, de vraag van geloof
en waarheid, moet laten rusten? Wij kunnen in deze
uitspraak niet anders lezen dan dezen „rechts”regel:
de waarheid worat met meerderheid van stemmen
vastgesteld. Art. 31 K.O. geeft naar onze overtuiging
een betere rechtsregel.

Een bekend Haagsch advocaat, Mr D. J. Veegens,
teekende bij dit arrest aan: „Opoffering van haar aan-
deel in de bezittingen van den rechtspersoon door de
minderheid ziet de Hoge Raad als het noodzakelijk
gevolg van ieder diepgaand meningsverschil over een
geoorloofd ingrijpend besluit. De grondwettelijke waar-
borg der gelijkheid van alle kerkgenootschappen voor
de wet brengt mede, dat een scheuring in de Gerefor-
meerde Kerken wordt berecht op denzelfden voet als
de ruzie in een voetbalclub, in welke competitie men
zal spelen”.

Gelukkig zijn er in Nederland ook betere uitspra-
ken gedaan. Ten bewijze van goede interpretatie-me-

Ik geloof in de Heilige Geest

Dat is misschien het minst geloofde stuk van ons
algemeen ongetwijfeld christelijk geloof: het geloof
in de Heilige Geest. Hele streken in Gods kerk zijn
door het ongeloof in de Heilige Geest verwoest, mede
doordat van de Heilige Geest zo slecht is geleerd. Er
was en er is een prediking, die zeer „evangelisch”
sprak en spreekt van de Vader en van de Zoon en
met een ruim „aanbod van genade” komt. Maar spre-
kende van de Heilige Geest worden de rollen omge-
keerd en de bordjes verhangen. Mocht men die pre-
dikers geloof schenken, dan is de Heilige Geest an-
ders dan de Vader en de Zoon. Van de Vader zegt
men gaarne: „Alzo lief heeft God de wereld gehad,
dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat
een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar
het eeuwige leven hebbe”. En terecht! Want zo is
het Godd'lijk Evangelie. En van de Zoon verhaalt
men gaarne Zijn heerlijkheid: „als des eniggeborenen,
(die) van de Vader (kwam)”. Maar toegekomen aan
de Heilige Geest doet men dan, of nu op eenmaal het
Evangelie wordt versmald.....

Terwijl toch de Heilige Geest te zamen met
de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig
God is! Zijn Evangelie en Zijn werk zijn geen haar
smaller dan het Evangelie van de Vader en van de
Zoon. Roept de Vader aan Zijn ontrouwe kerk toe:
„Waarom zoudt gij sterven, gij huis Israëls?”, de
Geest des Vaders zegt het óók: „Waarom zoudt gij
sterven?” Noodt de Zoon: „Komt allen tot Mij, die
vermoeid en belast zijt; Ik zal u rust geven”, de
Heilige Geest zegt het met Hem: „Komt allen tot
Mij”. Heeft de Vader, heeft de Zoon met ons een
eeuwig, een vast, onverbrekelijk en onwankelbaar ver-
bond der genade en der verzoening, de Heilige Geest
heeft het óók, samen met de Vader en de Zoon. Hij
heeft Zich verbonden om mij toe te eigenen hetgeen
ik in de mij door de belofte geschonken Christus heb:
de afwassing van mijn zonden en de dagelijkse ver-
nieuwing van mijn leven, totdat ik in de gemeente der
uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zal ge-
steld worden.

Het is mij beloofd.

Hij is mij beloofd.

Hij heeft het mij beloofd.

En hoewel mijn conscientie mij aanklaagt, dat ik
tegen al Gods geboden zwaar heb gezondigd; ik in
mij bevind, dat ik geen volkomen geloof heb; mijn be-
kering verre van voltooid is, ik ellendig mens..... de
Heilige Geest leeft en Die het geloof in mijn hart
werkt door de prediking van het Heilig Evangelie en
het strekt door het gebruik van de Heilige Sacramen-
ten, de Geest des Vaders en des Zoons, doet hetgeen
ook Hij beloofd heeft.

Hoe?

Wie zal het werk van God doorgronden? Dat werk
van de Heilige Geest is onbegrijpelijk als de scep-
ping der wereld en als de opwekking der doden. Maar
het is ook even werkelijk als de schepping, even wer-
kelijk als de opstanding.

Het is mij beloofd.

Hij is mij beloofd.

Hij heeft het mij beloofd.

En ik geloof in Hem.

In de Heilige Geest.

En van Hem is mijn heil!

Van Hem, Die met de Vader en met de Zoon God,
mijn Zaligmaker is!

De Heiland!

D. E. C.

thoden citeeren wij met instemming de volgende uit-
spraken van het Hof te Arnhem:

1. Van 28 Mei 1946 inzake Enschede:

„Het beginsel der reformatie, neergelegd in art.
85 K.O., zooals dit artikel door gezaghebbende Gere-
formeerde theologen wordt verstaan, was de verbre-
king der hiërarchie in de Kerk, zooals die in de
Roomsch-Katholieke Kerk bestond en op dien grond
moet worden aangenomen, dat de plaatselijke Gere-
formeerde Kerk autonoom is en mitsdien haar ver-
band met de andere Gereformeerde Kerken in Neder-
land op vrijwilligheid berust”.

2. Van 10 Januari 1950 inzake Daarlerveen:

„dat een van de grondbeginselen van de gerefor-
meerde kerkinrichting is de vrijheid en zelfstandigheid
der plaatselijke kerk, welk beginsel reeds werd vast-
gelegd in het eerste artikel van de acta van de eerste
Synode (te Embden in 1571) om te doen uitkomen,
dat het bij 't samenkomen eener synode, waartegen de
Hollandsche kerken bezwaren hadden ingebracht, niet
was te doen om heerschappij en hiërarchie, doch om
onderling verband te kweken en te onderhouden; dat
dit beginsel, hetwelk in alle volgende kerkenordenin-
gen is opgenomen, gelijk ook in de huidige in artikel
84 (lees 85. L. R.) de gereformeerde kerkinrichting
beheerscht in dien zin, dat de synoden en classes niet
zooals in de Ned. Hervormde Kerk sinds 1816 zijn be-
staanszamen, waarbij aan de plaatselijke kerken of
gemeenten slechts geringe zelfstandigheid is gelaten,
doch alleen vergaderingen, welker bevoegdheid niet
originair is, maar aan welke door de plaatselijke ker-